

Türk Kùltür ve Sanatında Üçgen

Türk tarihinde, kùltür ve sanatta üçgen motifleri farklı yerlerde farklı anlamlarla karşımıza çıkmaktadırlar. Tarih öncesi dönemlerden başlayarak Selçuklu ve Osmanlı devletlerine uzanan ögelerde üçgen motiflerine farklı anlamlar yüklenerek kùltüre dahil edildikleri görülebilmektedir. Aşağıda bu durumun bazı örneklerine yer verilmiştir.

Halı ve Kilim Desenlerinde Üçgen

Geçmiş eserlere baktığımızda üçgen şekli sıklıkla halı ve kilim desenlerinde **Muska (Nazarlık)** motifi olarak karşımıza çıkmaktadır. Halk arasında bu motif kötülükten ve nazardan korunma sembolü olarak bilinir. Genellikle göze de hitap etmesi için iç içe geçmiş üçgenler ve/veya zigzaglar olarak karşılaşılır. Bir evde bulunan halı ve/veya kilimlerin merkezinde veya kenarlarında bu şekilde bir motif varsa, bunun aileyi koruma anlamı taşıdığı bilinmektedir.

Mimaride Üçgen

Konya Ince Minareli Medrese
Taçkapı orta bölüm

Konya Karatay Medresesi
Taçkapı

Konya Ince Minareli Medrese
Taçkapı detayı

Eski Türk-İslam mimarisinde sıklıkla karşılaşılan ögelerden birisi de **Mukarnas (Kademeli Geçiş)** olarak bilinir. Petek dokusunu andıran bu yapı, tamamen üçgen prizmalardan oluşup karesel bir tabandan çembersel bir tavan yapısına geçişte hem göze hitap etmesi hem de yapı bütünlüğünü sağlaması amacıyla taç kapılar, cami mihrapları ve benzeri yapılarda sıkça karşılaşılır. Genellikle çokluk içerisindeki birlik kavramını temsil etmek için kullanılır.

Çinilerde Üçgen

Türk kültüründe önemli bir yere sahip olan çini sanatında da üçgenler farklı anlamlara sahiptirler. Yukarıda örneği verilen ve Selçuklu sanatında sıklıkla görülen “yıldız geçme” sistemi temelinde üçgenlerin bir araya getirilerek oluşturduğu çokgenlerden oluşmaktadır. Bu desen evrenin sonsuzluğu ve düzenini ifade etmektedir.